

*І. В. БЕРЕЖНИЙ, студент
(Міжрегіональна Академія управління персоналом, м. Київ)*

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ В УКРАЇНІ

Наукові праці МАУП, 2003, вип. 8, с. 56–57

Перехід до ринкової економіки нерозривно пов'язаний з перетворенням частини державної власності у власність громадян, колективів, організацій, з формуванням об'єктів ринку і нових організаційних форм господарювання. У виконанні цього плану особливе місце повинні посісти роздержавлення та приватизація власності у формі створення акціонерних товариств. Акціонерна форма — це особливий правовий, фінансовий і організаційний інститут, що підтверджується великим поширенням у світовій практиці (наприклад, у США близько 2,7 млн підприємств з сумарним оборотом у 5700 млрд дол. є акціонерними товариствами) [1].

Нині проблема формування та ефективного функціонування корпоративного сектора залишається однією з найгостріших в економіці України.

Зважаючи на народногосподарську важливість, специфіку та складність управління підприємствами після їх роздержавлення, було прийнято низку нормативних актів і створено багато спеціальних державних установ вищої виконавчої вертикалі з метою здійснення відповідної державної економічної політики.

Досліджуючи незначний період формування і розвитку в Україні акціонерних товариств, можна виявити в їх розвитку кілька напрямів.

1. Удосконалення форм і методів інвестиційної діяльності. Ключовим моментом інвестиційної діяльності АТ є створення нормативно-правових засад для здійснення інвестиційного проектування. Для 36 тис. українських акціонерних товариств життєво необхідно прийняти спеціальний Закон України “Про акціонерні товариства”. Україна нині залишається практично єдиною державою на теренах колишнього СРСР, де цей закон ще не прийнятий. Відсутність чіткого зако-

подавчого регулювання питань розкриття акціонерними товариствами інформації про придбання контрольних пакетів акцій, діяльності рад директорів, реорганізації товариств призводить до серйозних порушень прав акціонерів-інвесторів, шкодить репутації українських компаній, створює негативний імідж країни, не привабливий для інвестицій.

2. Потреба у стандартизації корпоративного управління. Наступною умовою розвитку акціонерних товариств є прийняття в Україні спеціального документа, що в міжнародній практиці дістав назву Кодекс найкращої практики (“Code of Best Practice”). Такі національні стандарти існують як в економічно розвинених країнах (США, Німеччині, Великій Британії, Франції), так і у країнах з економікою, що розвивається (Індії, Малайзії, Бразилії, Мексиці). У 1999 р. Радою Організацій економічного співробітництва і розвитку були прийняті Принципи корпоративного управління, які містять основні стандарти корпоративного управління щодо прав акціонерів, ролі зацікавлених осіб в управлінні товариством, розкриття і прозорості інформації про діяльність товариства, обов'язків ради директорів. Ці принципи повинні лягти в основу зазначеного Кодексу найкращої практики [3].

3. Інтенсифікація і оновлення виробничих потужностей. Процес функціонування акціонерних товариств стає дедалі інтенсивнішим. Відбувається процес оновлення продукції, пошук шляхів завантаження виробничих потужностей. Особлива роль у цій ситуації відводиться маркетинговим службам. Отже, необхідно впровадити нову концепцію перебудови системи управління маркетингом на підприємстві, що сприятиме вдосконаленню діяльності економічних служб, підрозділів підготовки виробництва.

Маркетинг пронизує всю діяльність підприємства, розглядаючи її з позиції кінцевого результату, тобто з точки зору споживача. У сучасному акціонерному товаристві структура та система відносин між управлінськими підрозділами повинні будуватися так, щоб комплексно та оперативно розв'язувалися завдання освоєння та випуску нової продукції, маркетингових досліджень, розрахунку рентабельності, фінансових показників та дивідендів.

4. Специфіка вибору об'єктів приватизації. Особливість процесу приватизації в Україні полягає в тому, що вона охопила насамперед торгово-закупівельну і кредитно-фінансову сфери, тобто сфери, де не потрібні великі капіталовкладення. У результаті приватизація в таких сферах, як важка промисловість, будівництво, енергетика, промисловість будівельних матеріалів, відбувається значно повільніше, стримуючи економічний розвиток галузей. Опитування фахівців у галузі інвестиційного менеджменту свідчать, що акціонерні товариства у промисловості є інвестиційно привабливими об'єктами, зокрема 40,91 % експертів найбільш привабливою сферою вважають енергетику, 18,18 % — металургію, 17,27 % — банківську сферу, 8,18 % — транспорт, 9,09 % — машинобудування [2].

5. Потреба вдосконалення законодавчої бази у сфері захисту прав інвесторів, виконавчого

права. Розвиток корпоративного сектора в Україні пов'язаний з постійним удосконаленням механізму захисту інвесторів та системи виконавчого права, звичайно, у комплексі з іншими антикризовими заходами макроекономічного та інституційного характеру.

Література

1. *Бондар О. М.* Актуальні проблеми приватизації стратегічних підприємств в Україні // Держ. інформ. бюл. про приватизацію. — 1999. — № 10. — С. 57–58.
2. *Господарське товариство України: Зб. норматив. актів / Уклад. В. С. Щербина, О. В. Щербина.* — К.: МАУП, 1998.
3. *Ливинець В. П.* Правове регулювання діяльності акціонерних товариств. — Донецьк, 2000.
4. *Мочерний С. В.* Економічна теорія: Посіб. для студ. вищих закл. освіти. — К.: Академія, 1999.
5. *Пішпек С. І.* Корпоративні відносини в економіці України: концентрація власності та ефективне управління // Держ. інформ. бюл. про приватизацію. — 1999. — № 12. — С. 65–66.
6. *Сазонець І. Л.* Організаційно-економічний механізм функціонування акціонерних товариств. — Донецьк, 1999.
7. *Шкільняк М. М.* Акціонерні товариства та їх розвиток в сучасних умовах. — Тернопіль: Вид-во ТАНГ, 1998.